

15. júna 2000 sme sa vzaplne n o b r a t i s l a v s k o m k r e m a t ó r i u r o z l ú e i l i s „bardom“ archeológie stredoveku na Slovensku dr. Alojzom Habovštiakom, ktorý po dlhšej chorobe zomrel vo veku 68 rokov. Známym filozofom Karol Rahner napísal, že duša v smrti dosiahne novú vzáhu kusvetu, stane sa všeko-zmickou. Dlhtrápenná choroba dávala mu veľa príležitostí na tieto úvahy, týkajúce sa otázok smrteľnosti človeka, ako najväčšej hádanky ľudskej existencie. Možno povedať, že bol na ňu pripravený. Veľmi už keď posudzoval prvé príspevky novozaloženého slovenského periodika Studia Archaeologica Slovaca Mediaevalia, pozastavila sa nad úvodným latinským nápisom: Omnes vulnerant, ultima necant - všetky (hodiny) zraďujú, posledná zabíja. Vtedy sme nevedeli, že tá posledná príde o rok. On ju azda tušil, keď sa vopred ľúčil so svojou bohatou prírodnou knižnicou, z ktorej časť venoval Slovenskému národnému múzeu a časť Katedre archeológie na Filozofickej fakulte UK v Bratislave.

Muzeu zasvätil takmer tri desaťky rokov, navyše v rokoch 1977-1989 ho riadil a Archeologický ústav SNM pretvoril na SNM - Archeologické múzeum Svojej alma mater, na ktorej študoval archeológiu a latinčinu (promovaný bol dňa 6. 1957) hlavne z dôvodu napredovania medievalistického bádania u nás, aby poslúžila mladým deťom tejto disciplíny. Pre nich zanechal radu vedeckých štúdií, hlavne však sumarizujúcu prácu „Stredoveká dedina na Slovensku“ (1985) a posledný preklad „Príručky všeobecnej muzeologie“ od Friedricha Waidachera z nemčiny. Sprostredkovaním skúsenosti a učenia sa vždy dostával dopredu ľudský pokrok.

Jeho vedeckú a vedeckoorganizačnú činnosť charakterizujú eúnávná pracovitosť, v začiatkoch poznamenaná dlhodobejšími terénnymi výskumami rokov 1957-1969 ako pracovník Archeologického ústavu SAV v Nitre), serióznosť a korektnosť. Na druhej strane typická „rodácka“ skromnosť (oravský rodák z Krivej), ale dôslednosť v každom ohľade. Lojzova ľudská prirodzenosť bolacelistvá, pre nás vzorová regulatívna norma, normazmysľania, náhľadov konania, ktorá viedla k jeho osobnosti. Byť osobou je ontologickou danosťou, ale byť osobnosťou je však výdobytkom. Jeho osobnému výdobytku reba príznačné dve kvality: tvorivú iniciatívu a osobnú zodpovednosť. Tému sa ešte tržítá šachetná ľudskosť-to humanitas, ktoré napáda ľudskú výšň humanitaše výrazom pravdivosti ľudského života. Takým bol náš archeológ stredoveku- Alojz Habovštiak. Odišiel, nádielo zostáva. Budú z neho eperpať aj tí mladší, ktorí ho už malim možnosť osobne spoznať, podeliť sa o skúsenosti a poznatky. Na jeho úmrtnom parte bolo napísané: „Kto žije v srdciach tých, ktorých opustil, ten nezomrel.“ Lojzo, zostávaš i v našich srdciach a spomienkach.

MICHAL SLIVKA